

Protocol

dalla seduta dil cussegl da vischnaunca,
gievgia, ils 8 da zercladur 2017, allas 20.15 - 22.15
Liug: Casa communal

Presidi: Christoph Berger

Actuar: Paul Duff

Presents:

a) Cussegl	Stefan Columberg
Edgar Durschei
Anna Maria Genelin
Wendelin Jacomet
Christian Loretz
Helga Probst-Linder	Adrian Deflorin
Mario Flepp
Rita Huonder-Tenner
Admir Jasarevic
Armin Manetsch
Livio Zanetti
b) Suprastonza
communala	Robert Cajacob
Iso Mazzetta
Clemens Berther	Victor Flepp
Jris Lombris
c) Canzlist
communal	Andri Hendry	
d) Cumissiun
da gestiun	Beat Hosang
Toni Huonder	Manfred Caviezel
e) Perstgisas	Armin Berther	Giusep Lozza
f) Hosps	1	

Plaid d'avertura dil president

Colligiar

Ei drova curascha da baghegiar ina nova pendiculara dil mument ch'ina tiarza dils territoris da skis han da cumbatter cun las finanzas ni cun lur existenza sco per exempel las pendicularas Spleia-Tambo.

Igl avrel ha il cussegl da vischnanca da Tujetsch approbau il plan da zonas ed il plan d'avertura per la pendiculara Sedrun/Salins – Cungieri – Cuolm da Vi cun 11 encunter 0 vuschs.

Ils 21 da matg ha il suveran da Tujetsch approbau l'adattaziun dil plan da zonas e dil plan general d'avertura dalla vischnanca cun 317 gie encunter 213 na. Cun questa adattaziun daventa la colligiaziun dils territoris da skis da Mustér e Tujetsch pusseivla.

Igl ei stau pusseivel da colligiar las forzas positivas e nus savein mo sustener il project e sperar ch'el porti pli bia slontsch pil turissem en nossa regiun

Collaborar

Nus havein da sustener mintga collaboraziun denter las vischnancas Medel, Mustér e Tujetsch. Nus savein colaborar vinavon cun ina carta turistica comunabla denter Muster e Tujetsch ch'ei in enorm success da SDT.

La spina dorsala per nies turissem ei il diever gratuit dalla MGB. Achia sa il hosp circular denter las differentas purschidas. Quei sistem para denton aunc buca a tuts capeivels.

Sch'il product constat, eis ei stau pusseivel per certas attracziuns da crear ina sviulta tschundubla da quei ch'ellas vevan avon senza carta da hosps.

Nus havein da mantener las sinergias e collaboraziuns existentas e buca haver tema dil vischin. Sch'in vischin ei megliers han ins d'empruar da contonscher sia qualitat.

Cuntinuar

La nova pendiculara ei mo ina part dalla cumbiniala d'in modern ed attractiv turissem. Nus havein da cuntinuar da promover nies territori turistic e dar avunda resursas e maun liber als experts turistics.

In ni l'auter project stuein nus realisar per far attents sin nus era sche la situaziun finanziaria lai buca tier miracles. Cun far nuot vegn quella denton buca megliera. Curdar si cun acziuns positivas. Co ei va buca ha Bravuogn mussau cul „scamond da fotografar“ el vitg.

Nus havein aunc adina bia existent che vegn vendiu memia pauc. Cun la signaletica vegn ins forsa da motivar il turist da mirar las attracziuns els uclauns.

Nus havein denton era da mirar che las stizuns ed igl agen commerci vegni era sustenius e Mustér resti attractiv per nos pagataglias. Tier quei s'auda era ina attractiva scola cun plaz-scola, ch'ei actualmein mo pli el num „nova“.

Sperein nus da saver realisar aschia aschi biars projects sco pusseivel per garantir in bien e prospereivel futur per Mustér!

Informaziuns:

Mortoris:

Beatrix Manetsch-Derungs, naschida ils 24 d'avrel 1958, morta ils 27 d'avrel 2017
Kaspar Knüsel, naschius ils 14 da settember 1921, morts ils 15 da matg 2017

Naschientschas:

Andrin Deflorin, naschius ils 21 d'avrel 2017, feagl da Laura e Simon Deflorin

Adriana Lutz, naschida ils 24 d'avrel 2017, feaglia da Daniela Cabernad e David Lutz

Tractandas:

1. Protocol 4-2017/2020
2. Revisiun parziala dalla planisaziun locala: Colligiaziun dils territoris da skis Sedrun – Disentis/Mustér
3. Program d'actividad
4. Plan da finanzas 2018 – 2022
5. Uras da damondas

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Christoph Berger

Paul Duff

1. Proptocol

Protocol nr. 4-2017/2020

Il protocol ei vegnius tarmess tier per posiziun. Enteifer ils tschun dis fixai ei vegniu inoltrau neginas objecziuns.

Il protocol vegn approbaus senza midadas.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Christoph Berger

Paul Duff

2. Revisiun parziala dalla planisaziun locala: Colligiazium dils territoris da skis Sedrun – Disentis/Mustér

Suprastonza:

Gerau Iso Mazzetta sebasa sil messadi e supplichescha d'approbar la revisiun per saver suttametter quella en in ulteriur pass alla cuminonza dils votants. Quei succeda era ella vischnaunca da Tujetsch.

Cussegl:

Mustér ha detg «gie» tochen ussa als projects dallas pendicularas ed aschia eis ei era da cuntinuar.

Tgei differenza dat ei denter plans da formaziun e plans d'avertura?

Sur da tgei vegn propi decicidiu?

Tgei cumpeglia l'adattaziun dalla zona da ruaus?

Gerau Iso Mazzetta:

L'avertura cumpeglia lingias da novs conducts. La formaziun ei «Gestaltungsplan». Ei setracta cheu da caussas formalas dalla lescha.

Las midadas pertucan ils plans da zonas. La zona da ruaus survegn midadas dils cunfins en connex cun la pendiculara nova.

Cussegl:

La Regiun Surselva ha gia revediu ils plans. Dat ei sustegn finanziel dalla Regiun?

President communal Robert Cajacob:

Per projects dil maun public dat ei sustegns. Cheu setracta ei d'in project privat.

Decisiun:

Il cussegl approbescha senza cuntervuschs la revisiun parziala dalla planisaziun locala concernent l'adattaziun dil plan da zonas e dil plan general d'avertura dalla vischnaunca da Mustér per la colligiazium dils territoris da skis Sedrun - Disentis/Mustér e da suttametter la revisiun dil plan da zonas el senn digl art. 11 al. 1 dalla lescha da baghegiar alla cuminonza dils votants.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Christoph Berger

Paul Duff

3. Program d'actividad

La cumissiun da gestiun ha fatg ponderaziuns arisguard il plan d'actividad. President Beat Hosang prelegia quellas:

"Igl ei buca usitau che la cumissiun da gestiun pren posiziun tiel plan da finanzas, denton ein ina da nossas incumbensas da controllar schebein las finanzas comunlas semovan en in saun equilibr. Sin basa dil messadi concernent il plan da finanzas 2018 – 2022 lein nus comunicar nossas ponderaziuns:

Nossa vischnaunca sesanfla en ina situaziun zun difficila. Sin ina vart havein nus numerusas investiziuns voluminusas da gronda impurtonza - e sin l'autra vart ina situaziun finanziaria che lai buca lubir tut las investiziuns giavischadas. Quei fatg ei bein veseivels en las cefras dil plan da finanzas.

Ina vischnaunca cun ina populaziun sco Mustér stuess crear mintga onn in cash-flow da minimum 1 milliun francs, ideal fuss denton 2 milliuns francs. La prognosa per ils futurs cash-flows muossa ora ina tendenza plitost negativa – gie perfin cun in cash-loss vegn ei quintau. En quei mument sto la vischnaunca prender si daners jasters per saver finanzia las fatschentas dil mintgadi.

En consequenza dils pigns gudogns creschan ils deivets entochen igl onn 2022 sin 23 milliuns francs - e quei senza ina sanaziun dalla casa da scola.

Nus essan pertscharts ch'igl ei grev da planinsar sin aschia ina liunga vesta e ch'il gudogn ei per il pli megliers che preventivaus – denton demuossa il plan da finanzas ina via fetg negativa.

Sin basa da quels puncts savein nus buca sustener la via demussada – las finanzas fussen completamein ord igl equilibr e buca pli supportablas e responsablas.

Sco la suprastonza communal fa allusiun el messadi san las investiziuns mo vegnir finanzadas cun ina solida meglieraziun dils resultats ord il quen da gudogn e sperdita. Ultra da quei ston las investiziuns planisadas vegnir reponderadas ed adattadas alla situaziun finanziaria. Far il pass suenter la comba!

Ei basegna da bunas ponderaziuns, discussiuns e la finfinala era decisiuns els divers gremis politics da nossa vischnaunca per saver possibilitar las investiziuns en ina rama finanziaria supportabla."

Suprastonza:

President communal Robert Cajacob:

La situaziun finanziaria dalla vischnaunca ei buca buna. Il plan sebase sin fatgs realistics cun risguard sin la finanza. Il crescher ed optimar ei focusaus sin la funcziun sco center per la regiun. La qualidad sto constar ed igl ei d'evitar da crear relaziuns da finanzas buca supportablas. La sanaziun dalla casa da scola sto vegnir stuschada anavos. Il plaz-scola sa vegnir sanaus. Ei spetga investiziuns en vias d'uaul da 2 – 3 milliuns francs, la sanaziun dalla serenera vegn a custar 3 – 4 milliuns francs. Il pievel ha decidu ils credits per la nova pendiculara da 2,5 milliuns francs ed ennevar 2 milliuns francs, ils quals vegnan pagai en etappas da frs. 500'000.-- ed ein buca numnai el program.

Cussegl:

Han ins discutau els gremis intercommunals regiunals co agir en caussa scola media en Surselva?

Ei duess esser finamira da mantener il gimnasi claustral a Mustér. La scola media a Glion ei periclitada muort pintgas classas.

President communal Robert Cajacob:

Ina delegaziun cun avat Vigeli Monn, deputau Heinrich Berther, cusseglier naziunal Martin Candinas ha giu discuors cun cussegliera governativa Barbara Janom Steiner. Tenor ella vul il cantun mantener las scolas medias els domicils existents.

Cussegl:

Las indemnisaziuns dallas vischnauncas che tschentan paucs ni negins pumpiers succedan tenor ina clav. Quella duess vegnir midada e favorisar las vischnauncas che tschentan pumpiers.

La summa previda per ils pumpiers cuntegn buca investiziuns en novs vehichels. Ins sto risguardar la vegliadetgna e la qualitat dils vehichels e preveder da cumprar novs. La summa persuerter stuess vegnir definida.

Gerau Victor Flepp:

La repartiziun actuala cuntenta buc. La revisiun dalla reglamentaziun ei sin meisa cun prioritad 1.

La situaziun dils vehichels vegls ei enconuschenta. Sco empren sto la nova partiziun esser cheu e suenter san ins risguardar cuosts dalla cumpra da novs vehichels.

Cussegl:

La rubrica IT dalla scolaziun; tgei cuosts d'investiziun pertuccan quella rubrica?

Geraua Jris Lombris:

Ils cuosts d'informatica cuntegnan software e hardware. Il plan 21 preveda che mintga scolar dalla secundaria hagi in notebook iPad. Cun las summas prevedidas tenin nus bein a quen las investiziuns.

Cussegl:

Ils scolars san pia prender a casa ils iPads. Quels ein per els gratuits. Per garantir in bien tractament duess ins pretender dils scolars ina certa summa sco depot.

Ei la decisiun dalla dertgira avon maun en connex cun la surdada dalla lavur d'architect dalla sanaziun dil CSC? Cura san las lavurs cuntinuar?

San las lavurs dalla signaletica ed illuminaziun ussa era vegnir fatgas ella periferia?

Gerau Clemens Berther:

La decisiun dalla dertgira ei curdada en favur dalla vischnaunca. Igl ei confirmau che la cumissiun da menaschi dil CSC ha fatg tut endretg cun la surdada. Igl architect Aluis Huonder sa cuntinuar la lavur. Sin primavera 2018 san las lavurs entscheiver.

Gerau Iso Mazzetta:

La signaletica ed illuminaziun vegn erigida pass per pass.

La suprastonza giavischass da far la discussiun dil plan pli generalmein. Il cussegl duei dar las directivas ed ils gaivischs dalla direenziun e buca discussiunar detagls soc tier in preventiv.

Cussegl:

Lura sedamonda ei tgei vegn ei fatg per investiziuns turisticas da stad ni d'unviern?

Ina proposta concreta ei da colligiar la vart dretga da Mumpé Medel cun la vart da Sontga Gada cun ina punt pendent. Quella colligiazion havess era ina valeta historica da schar cuntinuar la senda Romana denter ils dus pass Lucmagn ed Alpsu. El cantun Valleis ei ina tala punt erigida e gauda biara atenziun tier ils

turists. Quella punt savess dar biaras informaziuns per construir quella tier nus. Ei dess pli paucs cuosts da planisaziun.

L'idea ei buna ed ina semeglionta punt dess ina buna pressa. Cun in credit dil maun public savess igl 1. pass vegnir realisaus. Vinavon sa il project vegnir menaus pass per pass.

President communal Robert Cajacob:

La suprastonza ha tutta capientscha per giavischs. Cun perseguitar la lingia realistica ei ina tala investiziun buca verdeivla. Tontas caussas pli urgentas ein sin rucca. La damonda san ins tschentar, schebein la punt sa vegnir realisada sin basa privata.

Per la vischnaunca ei la realisaziun greva da far en vesta finanziaria. Il cussegl duei dar las incaricas alla suprastonza co cuntinuar. Sil plan da finanzas sa il project buca vegnir prius.

Gerau Iso Mazzetta:

Il departament da baghegiar sa prender encunter igl interess. Igl ei previu d'investar el turissem 2,4 milliuns francs. Dei a nus l'incarica nua metter il focus. Cun in'incarica sa la suprastonza ir vid la realisaziun.

Cussegl:

La punt fuss bi dad haver, aber igl ei buca in stuer. Tals gaivischs ein da metter anavos e buca a dies alla vischnaunca cun dar ora daners cun pala e schar sanar las finanzas ils auters che vegnan suenter.

Tontas caussas ch'ei proponidas ed aschizun decididas san ins buca strihar. Aschia frs. 170'000.-- per il luvratori communal e frs. 110'000.-- per il menaschi tecnic, en quater onns frs. 380'000.-- per IT.

Tgi paga ils cuosts dil post Seniors-Ca?

Las vischnauncas vischinas profiteschan da plirs survetschs. Cun far pagar tals sa il cash-flow era vegnir augmentaus.

Gerau Jris Lombris:

Ils cuosts dil posta da cussegliazion da Seniors-Ca en PUNREIS duront in onn d'emprova muntan frs. 10'000.-. In di per meins ei era il cusseglader dalla Pro Senectute presents en PUNTREIS. En quest onn d'emprova paga il cantun frs. 5'000.-- e la vischnaunca frs. 5'000.--. Sch'ei vegn cuntinuau cul post da cussegliazion, duein era las autras vischnauncas gidar a financiar ils cuosts.

Cussegl:

La buna infrastruttura da dismetter rumians a Raveras vegn era duvrada da glied d'ordlunder. Ils indrezs ein cheu per ils vischins da Mustér e buca d'autras vischnauncas.

Ei sa buca esser che nus purschin maun per dissolver in problem e survegnin buca anavos enzatgei.

Gerau Victor Flepp:

La problematica da vegnir surdovrau l'infrastruttura ei enconuschenta era dalla vart dil pastg e roma. La fundaziun Alpenforce fa concepts e propostas co reciclar la deponia ni far energia cun la rauba deponida. Nus havein buca l'infrastruttura per controllar adina la deponia.

Cussegl:

Con lunsch ein las contractivas cun las vischnauncas vischinontas arisguard crear il center da scola a Mustér?

Igl ei impurtont dad esser prompts cur ch'ei vegn damondas dallas autras vischnauncas. La scola sto esser buna per nies diever cunzun partenent l'infrastructura.

President communal Robert Cajacob:

Dapresent negin che semova en quels graus. Da nossa vart vegnin nus buca activs en caussa. Ei sto vegnir madir, las naschientschas sminuidas fan igl effect necessari.

Cussegl:

Con lunsch ei il project dil cantun per la via Run? Con cuosta la sanaziun alla vischnaunca?

Gerau Clemens Berther:

Il giavisch dalla vischnaunca per la sanaziun ei gronds. Igl uaul da schurmetg ei impurtonts per il vitg. Ils plans ein cheu era per las vias en val Peisel, val Acletta e val Clavaniev. Il cussegl duess dar en la directiva per realisar la sanaziun dalla via Run.

Cussegl:

Schar cursar il bus local sur igl entir onn, tgi surpren ils cuosts?

President communal Robert Cajacob:

Quei giavisch ei cheu sco proposta. Cur ch'ei vegn concret sto la repartiziun dils cuosts vegnir discussiunada culs partenaris involvi.

Il cussegl pren enconuschientscha dil plan da lavur presentaus.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér

Il president:

Igl actuar:

Christoph Berger

Paul Duff

4. Plan da finanzas 2018 – 2022

Cussegl:

La sanaziun dalla serenera Raveras ei el program da finanzas cun 2,5 milliuns francs. El program d'activitad figurescha in'otra summa.

Eis ei previu d'alzar las taxas allas casadas per la sanaziun dalla serenera?

Gerau Victor Flepp:

La sanaziun dalla serenera vegn fatga en etappas sur 10 onns e cuoza pli ditg ch'il plan da finanzas. La sanaziun vegn a custar 3,5 – 4 milliuns francs.

Las taxas cuvieran ils cuosts senza che reservas san vegnir fatgas. La finanziaziun sto pia aunc vegnir discussiunada.

Cussegl:

Ella bilanza pils 31-12-2016 ein ils uauls e las pastiras vegni amortisai cumpleinamein. Tgei ei il motiv persuerter?

Canzlist Andri Hendry:

Sin recumandaziun dil cusseglader digl uffeci da vischnauncas dil Grischun ein ils uauls e las pastiras vegni amortisai cumpleinamein en connex cun las amortisaziuns supplementaras el quen 2016. Tier la purificaziun dalla bilanza, che succeda questa stad el rom dall'introducziun dil niev model da quen HRM2, fussen quellas summas activadas vegnidadas strihadas, damai che quellas posiziuns han tenor las novas directivas da cudischaziun negina valeta pli. En connex cun la purificaziun dalla bilanza vegnan era las taglias da 2017 cudischadas da niev el quen da gudogn e sperdita 2017. En connex cun l'approbaziun dil quen 2017 vegn suttamess al cussegl da vischnaunca in pareri detagliau cun las correcturas fatgas ella bilanza.

Cussegl:

La via da Sars - Brulf ei en in bien stan. Schegie che quella ei lubida mo per tgi che ha il dretg da diever, carreschan leu savens töffs.

Gerau Clemens Berther:

La via vegn duvrada en connex cun la sanaziun dalla via Cavardiras. Tutta lenna da Cavardiras/Caischavedra va leu atras. Cheutras dat ei sustegn finanziel cun subsidi. Per far controlla ei la Securitas responsabla. La polizia communal maunca en nossa vischnaunca.

Il cussegl pren enonuschientscha dil plan da finanzas 2018 – 2022.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér

Il president:

Igl actuar:

Christoph Berger

Paul Duff

5. Ura da damondas e propostas

Neginas damondas ein inoltradas e tschentadas.

Fin dalla seduta allas 22.15.

Cussegl da vischnaunca Disentis/Mustér
Il president: Igl actuar:

Christoph Berger

Paul Duff

Disentis/Mustér, ils 3 da fenadur 2017